

LA MÚSICA DE NINO ROTA,

EN EL CENTENARI
DEL SEU NAIXEMENT

ESTEVE MOLERO & COBLA MARINADA

Esteve Molero
idea i direcció artística

R

NINO

MARINADA

T

A

Cobla Marinada
Paco Escudero, percussió

Amb el suport de la

Filmoteca
de Catalunya

presentació

L'any 2011 s'esdevé el centenari del naixement d'un dels compositors més populars del segle XX, l'italià Nino Rota. Les melodies de les seves bandes sonores han traspassat l'àmbit estricte de la música cinematogràfica i s'han instal·lat en la memòria musical de la gent, com si haguessin existit de tota la vida. El tema d'amor de la pel·lícula *Romeo i Julieta* (Franco Zeffirelli, 1968), les melodies de la trilogia d'*El Padrino* (Francis Ford Coppola, 1972, 1974 i 1990) o el pasdoble d'*Amarcord* (Federico Fellini, 1973) en són bons exemples.

Nino Rota – malgrat haver escrit òperes, simfonies, ballets, concerts per a diversos instruments, música de cambra i obres corals – es va fer mundialment famós com a compositor de bandes sonores. Però tant en el terreny de la música de concert com en el de la música cinematogràfica, la producció de Rota es caracteritza per un estil neoromàntic, tonal, on predominen les melodies emotives. Possiblement aquesta és la clau que fa que la seva música connecti tan ràpidament amb el públic, que pot passar-se una bona estona cantussejant les melodies de Rota després de sentir-les en una pel·lícula. Rota, a més, utilitza sovint ritmes populars, com la marxa, el vals, el foxtrot salpebrat de swing, la tarantel·la, fins i tot la contradansa i el galop. Aquest fet, així com el caràcter de les seves melodies, és el que ens ha fet pensar en l'adaptació de la música de Nino Rota per al conjunt instrumental català, la cobla.

La cobla casa perfectament amb l'univers sonor de Nino Rota, sobretot amb aquelles melodies que el músic va escriure per al cineasta Federico Fellini. El caràcter agredolç de les melodies de Rota funcionen perfectament si s'adapten per a tenora i tible. Per altra banda, els patrons rítmics de les danses escrites per Rota (per exemple les de // *Gattopardo* de Luchino Visconti, 1963) són d'una similitud sorprenent amb el repertori habitual dels ballables per a cobla. Fins i tot a nivell d'espectre sonor, la cobla s'apropa molt a les bandes d'instruments de vent utilitzades per Rota en les seves pel·lícules.

el concert: repertori

El repertori del concert, d'una hora aproximada de durada, és un recorregut per l'univers musical de Nino Rota. Inclou algunes de les seves músiques més cèlebres per al cinema, però també obres simfòniques i composicions d'autors en què trobem la seva influència. Durant el concert, el director presenta i explica al públic alguns detalls de la biografia de Rota i de les peces.

ELS VALSOS DEL PADRÍ (Nino Rota)

música meridional per a una pel·lícula americana
BSO "The Godfather" (Francis Ford Coppola, 1972)

RECORDS D'AMARCORD (Nino Rota)

l'infalible binomi Fellini – Rota
BSO "Amarcord" (Federico Fellini, 1973)

CONCERT PER A TROMBÓ (Nino Rota)

el Rota simfònic
concert dedicat al solista Bruno Ferrari, 1966

LES DANSES DEL GATTOPARDO (Nino Rota)

sis danses vuitcentistes
BSO "Il Gattopardo" (Luchino Visconti, 1963)

ASSAIG D'ORQUESTRA (Nino Rota)

danses per al segle XX
BSO "Prova d'orquestra" (Federico Fellini, 1978)

LA BALLARINA I EL SOLDADET DE PLOM (Francesc Cassú)

la influència de Rota en la música catalana
accèssit al concurs de sardanes SGAE de l'any 2000

FELLINI 8 ½ (Nino Rota)

la banda sonora del món del circ
BSO "Otto e mezzo" (Federico Fellini, 1963)

LE NOTTI DELL'AMORE (Nicola Piovani)

el relleu a la gran pantalla
BSO "Jamón Jamón" (Bigas Luna, 1992)

Nino Rota

Giovanni “Nino” Rota va néixer el 3 de desembre de 1911 a Milà (Itàlia) en el si d’una família de la burgesia italiana. La seva mare, a més de ser una bona pianista, era la filla d’el reconegut compositor Giovanni Rinaldi, l’anomenat “el Chopin italià” de la Itàlia del segle XIX.

El jove Nino va créixer envoltat de música i va tenir accés a la cultura des de ben petit. A vuit anys ja va escriure la seva primeríssima composició musical: *Storia del Mago doppio*. Pocs anys després, quan en contava només onze, va enllestir la seva primera obra d’envergadura, l’oratori *L’infanzia di San Giovanni Battista*, interpretada el 1923 a Itàlia i a França. Després d’aquest primer èxit compositiu, Rota va començar els seus estudis de composició de manera més seriosa. Primer a Milà amb Ildebrando Pizzetti, i després a Roma amb Alfredo Casella. A través de Casella, Nino Rota va conèixer la música i la persona del seu admirat Igor Stravinsky, amb qui viatjaria a Barcelona el 1929 per interpretar *Les noces*, amb la col·laboració de l’Orfeó Català.

A principis de la dècada dels anys 30, Nino Rota va estudiar dues temporades a The Curtis Institute of Music (Filadèlfia, Units d’Amèrica) gràcies a una beca gestionada pel director italià Arturo Toscanini, que va veure en Rota un gran talent artístic. A Filadèlfia, Rota va conèixer personalment els compositors Gian Carlo Menotti, Samuel Barber i Aaron Copland, alguns dels quals eren alumnes com a ell a l’Institute. El 1933, de nou a Itàlia, va escriure la banda sonora de *Treno popolare* (Raffaello Matarazzo, 1933), la seva primera incursió en el món del cinema. L’experiència no es va repetir fins uns anys després, el 1942, de nou amb Matarazzo: *Giorno di nozze*. Entremig, Rota es va llicenciar en Lletres a la Universitat (1937) i va començar la seva tasca de pedagog al Conservatori de Bari (1939), del qual en seria director entre 1950 i 1979. També són d’aquesta època les seves primeres simfonies.

Però la irrupció de Nino Rota en el món del cinema, faceta que el faria mundialment famós, no es produeix fins als anys quaranta, quan els creadors de la productora Lux

Film vinculen compositors ja reconeguts al món del cinema, com: Vincenzo Tommasini, Giuseppe Rosati, Ildebrando Pizzetti, Gian Francesco Malipiero i el mateix Nino Rota. Durant aquella dècada, Nino Rota escriure més de trenta bandes sonores, on sobresurten les col·laboracions amb els directors Renato Castellani, Mario Sodat i Luigi Zampa, entre d'altres. El 1950 escriu la música per a la coproducció *The glass mountain* (Henry Cass), que el catapulta a nivell internacional; i el 1952 comença la seva col·laboració amb Federico Fellini amb el film *Lo sceicco bianco*.

El binomi Fellini-Rota és un dels més fecunds en la història del cinema, on la relació entre director i compositor arriba als exponents màxims. Per a Fellini, Rota va escriure bandes sonores memorables, entre les quals destaquen *I Vitelloni* (1953), *La Strada* (1954), *La dolce vita* (1960), *Otto e mezzo* (1963), *Giulietta degli spiriti* (1965), *Fellini Satyricon* (1969), *Amarcord* (1973), *Il Casanova di Fellini* (1976) o *Prova d'orchestra* (1976). En aquestes tres dècades que van de 1950 fins a la mort del compositor el 1979, Rota va donar el màxim de capacitat creadora, tant el en terreny de la música cinematogràfica com en la de concert. Destaquem, per no allargar més aquesta biografia, el *Concerto in do per pianoforte e orchestra* (1959/60), la *Fantasia sopra dodici note del "Don Giovanni"* (1960), el *Concerto soiree* (1961/62), l'oratori *Mysterium* (1962), el *Concerto per trombone e orchestra* (1966), el ballet *La strada* (1968), els dos concerts per a violoncel (1972 i 1973) i obres com *Le moliere imaginaire* (1976), *Napoli milionaria* (1977), entre d'altres. En el camp cinematogràfic no podem deixar d'anomenar *Star of India* (Arthur Lubin, 1954), *War and peace* (King Vidor, 1956), *Plein soleil* (René Clement, 1959), *Rocco e suoi fratelli* (Luchino Visconti, 1960), *Il Gattopardo* (Luchino Visconti, 1963), *Romeo and Juliet* (Franco Zeffirelli, 1968), *Waterloo* (Sergei Bondarchuk, 1970), *The Godfather* (Francis Ford Coppola, 1972 i 1974, amb l'obtenció d'un Oscar a la millor música el 1974), *Death on the Nile* (John Guillermin, 1978) o les seves col·laboracions amb el comediògraf Eduardo De Filippo.

Quan estava a punt de començar a treballar en la pel·lícula *La città delle donne* de Federico Fellini, Nino Rota va morir sobtadament, el 10 d'abril de 1979, d'una afecció cardíaca. Van ser moltes les mostres de condol i els homenatges a la seva figura expressats des del món de la cultura italiana i internacional. Des d'aleshores, la seva música ha continuat sonant, tant la cinematogràfica com la de concert, passant a forma part de l'imagina col·lectiu de diverses generacions d'oïents. Tot i l'àmplia dimensió

musical del compositor, la seva biografia ha quedat associada, segurament massa, a la seva faceta d'autor de bandes sonores. Des de diverses institucions, com el Conservatori que porta el seu nom a la ciutat de Monolopi (a la regió de Puglia, província de Bari, Itàlia) o la Fondazione Cini de Venècia (dipositària de l'arxiu Rota) es treballa per a la difusió de l'obra del compositor. La cobla Marinada, en el centenari del naixement del compositor milanès, també es vol afegir a aquesta tasca.

Cobla Marinada

La cobla és el conjunt instrumental català per excel·lència. La formació, que evoluciona de les antigues cobles medievals, va ser perfeccionada per Pep Ventura, que hi va introduir nous instruments de canya (tenores i tibles), metall (cornetins, fiscorns i trombó) i corda (contrabaix). Actualment la cobla està formada per un flabiol (que toca també el tamborí), dos tibles, dues tenores, dues trompetes, un trombó, dos fiscorns i un contrabaix, amb l'afegit ocasional de percussions. Des d'aleshores, la cobla s'ha dedicat en bona mesura a la interpretació de la sardana, considerada la dansa nacional de Catalunya, però també obres lliures escrites expressament per a la formació, glosses de temes populars i ballets. En les darreres dècades, el repertori de la cobla s'ha ampliat encara més, amb la inclusió de peces de cambra, obres de fusió, ballables, etc.

La cobla Marinada, creada el 10 de maig de 1981, ha estat sempre una de les agrupacions amb més interès per obrir nous camins en el terreny de la música de cobla. Actualment, aquesta és una de les formacions més actives, actuant a la majoria dels aplecs de més prestigi que s'organitzen arreu de Catalunya i en un elevat nombre d'audicions de sardanes, actuant també a l'estranger.

A nivell concertístic, la formació badalonina treballa per crear un producte modern, innovador i exclusiu amb un model de gestió artística propi i plenament professional. D'aquest, en surt la participació en diverses propostes i experiències innovadores o en la producció d'espectacles propis, com: *Tenora Segle i Mig* (2000), *Marinada Cançons & Banda* (2001), *Veu & Cobla: una odissea musical* (2004).

La Cobla Marinada compta amb més d'una quinzena d'enregistraments, que inclouen diverses producció pròpies. Des dels seus inicis fins als nostres dies, la formació badalonina ha estat dirigida per professionals destacats del món de la música: Salvador Malonda, Joan Pich i Santasusana, Jaume Vilà, Joan Josep Blay, Francesc Benítez, Jordi Molina i Xavier Pastrana. Després d'un període treballant amb directors convidats, al febrer de l'any 2010 s'ha encarregat la direcció musical i artística del conjunt a Esteve Molero.

Els components actuals de la Cobla Marinada són Sergi Gili (flabiol i tamborí), Xavier Piñol (tible), Marta Sala (tible), David Estañol (tenora), Miquel Cisa (tenora), Carles Raya (trompeta), Jesús Cuello (trompeta), Jordi Montasell (trombó), Daniel Navarro (fiscorn i trombó solista), Martí Fontclara (fiscorn) i Pep Vidal (contrabaix). Per a aquesta producció, la cobla afegeix un percussionista de reconegut renom en el món de la música moderna: Isidre Ruiz i el tuba Toni Chelvi.

Esteve Molero

L'ideador d'aquest projecte, així com el seu director musical i arranjador, és Esteve Molero. Nascut a Vilafranca del Penedès el 1975, Molero és llicenciat en Composició i Arranjaments de Jazz pel Conservatori de Rotterdam (Països Baixos, 2007) i en Comunicació Audiovisual per la Universitat Pompeu Fabra (Barcelona, 1997).

La seva doble formació de comunicador i compositor l'han portat a crear diversos projectes musicals, caracteritzats pel rigor artístic i a l'avenç l'amenitat per al públic. En són bons exemples els quatre enregistraments al capdavant de la Companyia Catalana de Latin Jazz, els concerts amb la Transpenedès Jazz Orquestra, el projecte de revisió de la música d'Ovidi Montllor amb el grup La Fera Ferotge o el concert "Els ritmes d'anada i tornada" amb la cobla La Principal de Llobregat.

A més dels projectes propis, Molero ha enllestit encàrrecs per a la Rotterdam Symphonic Jazz Orchestra, Magogo Kamer Orkest, Brassband Rijmond, Barcelona Jazz Orquestra, Big Band Jazz Maresme, Big Band Enjazzats, etc. Ha escrit o arranjat peces per a solistes com Zoe Conwai (violí), Kristina Fuchs (veu), Nicholas Payton i Ingolf Burkhardt (trompetes), Ilja Reijngoud (trombó) o Roger Soler (percussió). També ha escrit música per a audiovisuals. Com a comunicador, ha treballat durant sis anys a Televisió de Catalunya (programes *Sardana* i *Nydia*), ha publicat articles en la premsa especialitzada (Revista Musical Catalana, L'Obra, etc.) i ha pronunciat conferències (150 anys de la tenora, aproximació a la biografia de Pau Casals, etc.).

En el terreny de la música de cobla, la seva obra *Echu Mingua* (per a cobla i percussió llatina) va ser beneficiària del Memorial Joaquim Serra 2008 i estrenada a l'Auditori de Barcelona per la cobla Mediterrània i Roger Soler. S'encarrega de la direcció musical de la cobla Jovenívola d'Agramunt i, des del febrer de 2010, és director titular de la cobla Marinada.

fitxa tècnica i rider

El concert *La música de Nino Rota* està pensant per a desenvolupar-se un espai tancat. En aquest cas, la cobla actua sense necessitat d'amplificació. En el cas que el concert s'hagi de dur a terme a l'aire lliure o en un espai de grans dimensions, caldrà pactar-ne l'amplificació més apropiada (afegint el cost d'equips tècnics i enginyer de so a l'import del concert).

Per tant, els únics requeriments tècnics per al bon funcionament de l'espectacle són:

13 cadires sense braç.

Llum d'escenari adequada a la interpretació d'un concert.

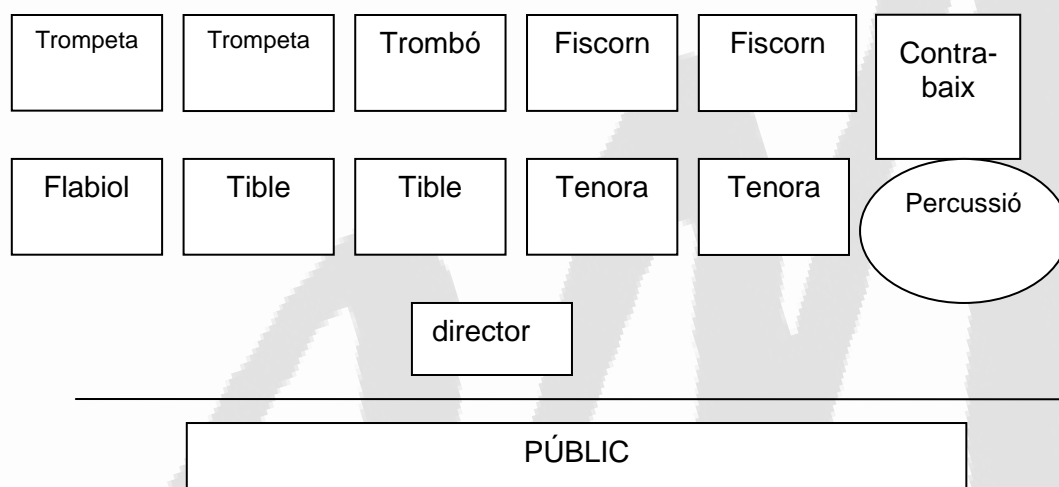
1 micròfon de presentació.

Sala disponible 2 hores abans de l'inici del concert.

Vestuari per a 13 persones i fundes d'instruments.

Tarima per als cinc instruments del segon rengle (6x3).

L'organització a l'escenari de la formació és la següent:

cont@cte i pressupost

Contacta amb nosaltres per rebre més informació de la proposta i de les seves condicions econòmiques. La nostra és una entitat exempta d'IVA i únicament es cobrarà un plus per els desplaçaments superiors a 100 km de Badalona.

Per més informació podeu contactar amb:

Xavi Piñol

(+034) 654 044 347

(+034) 938 041 288

representant@coblamarinada.com

www.coblamarinada.com

www.myspace.com/coblamarinadadebadalona

recull de premsa

Diari Avui (26/07/2011)

Tocsdecobla

Josep Pasqual

Marinada rotiana al Vendrell

Festival Internacional Pau Casals del Vendrell

Cobla Marinada
Dijous 21 de juliol. Obres per a bandes sonores de Nino Rota

Com a vent, la marinada pot ser molt ben rebuda perquè estabilitza l'activitat tèrmica i refresca l'ambient, però també pot ser temuda per l'obstinació pausada però decidida amb què va a buscar la seva destinació, el seu objectiu.

enguany, el Festival Pau Casals del Vendrell ha trencat amb els antecedents i ha confiat el seu escenari a la cobla Marinada per presentar el treball

que ha realitzat amb la música de Nino Rota. Malgrat els dubtes que puguin suscitar les recreacions per a cobla de partitures pensades per a altres formacions instrumentals, vistos els resultats no hi ha dubte que aquest projecte artístic només pot merèixer lloances. És fàcil de palesar en el treball discogràfic que n'ha sorgit, però més enllà del que pugui representar el projecte en concret, el concert de dijous passat va resultar especialment memorable com a constatació de l'evolució estètica que ha comportat en la formació badalonina. No només per

les genialitats de solistes com ara Dani Navarro al trombó i al fiscorn, Miquel Cisa al saxo i Sergi Gili al flabiol, sinó sobretot per la sensació de gran conjunt instrumental, equilibrat i asserenat, que va donar al llarg de tot el programa,

El Festival Pau Casals ha trencat amb els seus antecedents

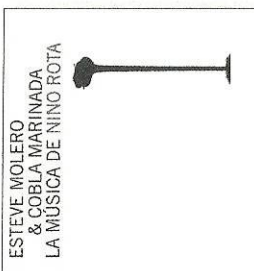
especialment remarcable en un metall extraordinàriament cohesionat en què va destacar l'aplom

harmònic i melòdic de Carles Raya a la trompeta. La meticulosa direcció d'Esteve Molero i els afegits d'instruments com ara la tuba, el saxo i la bateria van confegir un munt de lluminositats a cada passatge i va exaltar tots els matisos de caràcter possibles, des del decadentisme melancòlic dels valsos d'*El padri* fins a la festivitat juganera de les danses de l'**Assaig d'orquestra**. Una Marinada estabilitzadora i refrescant que ha irromput en el podi de les cobles per la decidida obstinació del seu projecte artístic. Com el vent que rememora.

Revista Musical Catalana (Palau de la Música – maig 2011)

nari del naixement del poliedric compositor italià ha teixit un projecte en què no ha dubtat a fer-se acompanyar per Molero, que actua com a director musical i arranjador. "La bellesa sempre emociona. Enrasteix, d'alguna manera, encara que es tracti de quelcom alegre." És una màxima de Rota que protagonitza el llibret d'aquesta proposta i que il·lustra a la perfecció el contingut de l'àlbum. Emotivitat, delicadesa, alegria continguda, impressions íntimes... són algunes de les característiques més estrictament fellinianas que l'estètica de Rota adorna amb plenitud, perfectament traslladades per la Cobla Marinada en un treball musical perfecte. La trompeta de Carles Raya transporta amb total nitidesa *Els valsos del Padri*, mentre que Dani Navarro es converteix en l'interpret ideal del *Concert per a trombó*, i juntament amb altres propostes de Rota, l'esfera musical del disc es completa amb *Les notes de l'amor* que el seu heretge sonor Nicola Piovani va compondre per a Bigas Luna. El llac català es tanca amb *La ballarina i el soldadet de plom*, la sardana de Francesc Cassú que més bellament pot il·lustrar els lligams sonors entre Rota i la cobla.

Josep Pasqual

La música de Nino Rota

COBLA MARINADA.
Dir.: Esteve Molero.
AUDIOVISUALS DE SARRIÀ.

Des del seu retorn formatiu a Rotterdam, Esteve Molero està mostrant una mena d'hiperactivitat que se centra en bona mesura en el món de la cobla, creant, induint o participant en diverses propostes artístiques en què la sardana se sotmet als canons més estrictament musicals del terme. La Cobla Marinada compara aquests interessos, i ara sublima una història plena d'incursions en aquest món amb un projecte artístic de projecció indubtable centrada en la música de Nino Rota. Xavi Piñol, el productor musical de la proposta, ha vist amb molta claredat les possibilitats sonores que l'esfera musical de Rota pot aportar a la cobla, i aprofitant el cente-